

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

IŠVADA DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO

2014-09-26

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, atsižvelgiant į Žemės ūkio sektoriaus antikorupcijos programos įgyvendinimo priemonių planą (2012–2014 m.), patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 373 „Dėl Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos tvirtinimo“, ir į Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos 2014 m. rugpjūčio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 8D-406 (5.50) nutariamąją dalį, Žemės ūkio ministerijoje atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisija, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-62 „Dėl žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos ir šios programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos sudarymo“ (toliau – Komisija). Komisija savo darbe vadovavosi prieš tai minėtais teisės aktais, taip pat Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, ir rėmėsi Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2014-07-09 rašte Nr. 4-01-3910 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“ išdėstyta rekomendaciją atsižvelgti į Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos projektą Nr. 14-7211. Analizuotas 2012–2014 m. laikotarpis. Nagrinėta ministerijos veiklos sritis – kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) procedūra. Pasirinktos

veiklos srities analizė atlikta dokumentiniu būdu, interviu metodu, analizuojant Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, žemės ūkio ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nagrinėjama veiklos sritimi, su šia sritimi dirbančių darbuotojų pareigybių aprašymus, priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus.

Nustatant įstaigos visų veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams o šiuo atveju išskiriant Žemės ūkio ministerijos veiklos sritis, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte numatytas kriterijus – „veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimas žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais)

Įvertinant Žemės ūkio ministerijos veiklos sritį – kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimą žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais), buvo išnagrinėti šie teisės aktai: Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 970 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3¹ straipsnį“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimas Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 15 d. įsakymas Nr. 3D-229 „Dėl Žemės ūkio ministerijos teikiamų administracinių paslaugų teikimo aprašymų“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. 3D-426 „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) taisyklių ir Pažymos apie kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) atitiktį Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatytiems reikalavimams formos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. liepos 29 d. įsakymas Nr. 3D-536 „Dėl Teisės departamento ir jo skyrių bei poskyrio nuostatų patvirtinimo“, Valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro teikiamų administracinių paslaugų sąrašas, patvirtintas VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro generalinio direktoriaus 2014 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 1V-58, Valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro įstatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. sausio 22 d.

Išanalizavus visą minėtą medžiagą, išnagrinėtas nagrinėjamos veiklos srities procesas.

1993 m. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Kooperacijos (vėliau – Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą ir juridiskai įteisino kooperatinį judėjimą bei nuosavybę. Minėtas

įstatymas nustato, kad Lietuvos valstybė palaiko kooperatinį judėjimą, pripažįsta kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) (toliau – kooperatinių bendrovių) svarbiausiu tikslu paslaugų teikimą savo nariams, skatina kooperatinių bendrovių veiklą, įteisina jų nepriklausomumą. Atskiras straipsnis Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatyme skirtas žemės ūkio kooperatinėms bendrovėms (kooperatyvams). Jame nustatyta, kad žemės ūkio kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) – kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), kuri nustatyta tvarka pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu). Teisę būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) turi įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), jei ji atitinka vieną iš šių pripažinimo kriterijų:

1. daugiau kaip 70 procentų jos narių yra fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurių pajamų iš žemės ūkio veiklos dalis praėjusiais metais sudarė 50 ir daugiau procentų visų pajamų, o jų pajų vertė – daugiau kaip 70 procentų visų kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių pajų vertės;

2. turi daugiau kaip 20 narių ir daugiau kaip 70 procentų jos narių yra fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurie nustatyta tvarka yra įregistravę žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre, o jų pajų vertė sudaro daugiau kaip 70 procentų visų kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių pajų vertės;

3. daugiau kaip 70 procentų jos narių pajų vertės sudaro narių – kooperatinių bendrovių (kooperatyvų), pripažintų žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais), pajų vertė.

Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), siekianti būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), pateikia valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui šiuos dokumentus:

1. kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) registravimo pažymėjimo kopiją;

2. kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių registre esančių narių fizinių ir (ar) juridinių asmenų, atitinkančių pasirinktą pripažinimo kriterijų, sąrašą ir kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių registre esančių narių fizinių ir (ar) juridinių asmenų, neatitinkančių pasirinkto pripažinimo kriterijaus, sąrašą. Sąrašuose nurodomas eilės numeris, nario fizinio asmens vardas, pavardė ir asmens kodas arba nario juridinio asmens pavadinimas ir kodas, pajaus dydis (vertė pinigais);

3. kiekvieno kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) nario fizinio ar juridinio asmens, įtraukto į narių, atitinkančių pasirinktą pripažinimo kriterijų, sąrašą, parengtą ir kooperatinei bendrovei (kooperatyvui) pateiktą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatytos formos pažymą, patvirtinančią, kad šio fizinio ar juridinio asmens pajamų iš žemės ūkio veiklos dalis

praėjusiais metais sudarė 50 ir daugiau procentų visų pajamų, jei sąrašas sudaromas pripažinimo kriterijumi pasirinkus šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pripažinimo kriterijų;

4. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatytos formos pažymą, liudijančią, kad kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) atitinka šio įstatymo nustatytus reikalavimus. Šią pažymą parengia kooperatinė bendrovė (kooperatyvas).

Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) nepripažįstama, jeigu:

1. neatitinka šio įstatymo nustatytų reikalavimų;

2. turi mokestinę nepriemoką Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), skolų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

3. pateikti ne visi įstatyme nurodyti dokumentai arba juose pateikti klaidingi duomenys.

Kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) gali būti panaikintas, jeigu kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) pateikė klaidingus arba suklastotus duomenis.

Kooperatinės bendrovės (kooperatyvus) žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) pripažįsta Vyriausybės įgaliota institucija pagal valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro teikimą pateiktą išvadą dėl pripažinimo ir įgalioja valstybės įmonę Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą išduoti pažymėjimą. Teritorinė valstybinė mokesčių inspekcija ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro prašymu teikia informaciją apie mokestines nepriemokas ar skolas. Pripažinimas suteikiamas ir pažymėjimas išduodamas dvejiems kalendoriniams metams. Pasibaigus pripažinimo galiojimui, kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) iš naujo gali siekti būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu).

Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarką nustato minėtoji Vyriausybės įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 970 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3¹ straipsnį“ Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarė įgalioti Žemės ūkio ministeriją pripažinti kooperatinės bendrovės (kooperatyvus) žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) ir nustatyti kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis

(kooperatyvais) tvarką. Ši tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 3D-426 „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) taisyklių ir Pažymos apie kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) atitiktį Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatytiems reikalavimams formos patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Šios Taisyklės reglamentuoja kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tvarką.

Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), įregistruota įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) pripažįstama pagal jos narių registro duomenis:

praėjusių kalendorinių metų gruodžio 31 dieną, jei ji įregistruota iki einamųjų kalendorinių metų pradžios;

prašymo pateikimo dieną, jei ji įregistruota einamaisiais kalendoriniais metais.

Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), sieianti būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), privalo ne vėliau kaip iki einamųjų kalendorinių metų gruodžio 1 d. pateikti valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui prašymą. Prašyme nurodomas kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pavadinimas, kodas ir buveinės adresas. Kartu su prašymu pateikiami Taisyklėse nurodyti dokumentai. Prašymo kooperatinę bendrovę (kooperatyvą) pripažinti žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) formą galima rasti valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro internetinėje svetainėje.

Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras administruoja prašymus, t. y. išnagrinėja kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) prašymą bei prie jo pateiktus dokumentus, prireikus teikia kooperatinei bendrovei (kooperatyvui) raštu paklausimą ir pasirinktinai atlieka prašyme ir prie jo pridėtuose dokumentuose pateiktos informacijos patikrą vietoje.

Atkreiptinas dėmesys, kad Žemės ūkio ministerijoje 2014 m. birželio 11 d. vykusio Darbo grupės dėl vykdomosios valdžios funkcijų perdavimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams galimybės ir kitiems probleminiams klausimams spręsti, sudarytos žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 3D-265, posėdžio metu Žemės ūkio rūmų atstovai pareiškė, kad kooperatinės bendrovės pripažinimo kooperatyvu procedūra vykdoma formaliai, nėra užtikrinta pripažintų kooperatyvų didesnė stebėseną, ši veiklos sritis išskirta kaip problemiška. Žemės ūkio ministerija nedelsiant reagavo į išreikštus pastebėjimus ir siekiant sugriežtinti pripažintų kooperatyvų stebėseną, užtikrinant kokybiškesnę pripažinimo procesą buvo priimtas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 12 d. įsakymas Nr. 3D-475 „Dėl žemės ūkio

ministro 2007 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 3D-426 „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) taisyklių ir Pažymos apie kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) atitiktį Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatytiems reikalavimams formos patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriame numatyta, kad patikra vietoje privalo būti atlikta ne mažiau kaip 1/20 prašymų, pateiktų kiekvienais kalendoriniais metais (iki šio pakeitimo patikra buvo atliekama 1/10 prašymų). Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras šiam teisės aktui pastabų neturėjo.

Patikra vietoje atliekama pagal valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro direktoriaus patvirtintą klausimyną ir prieš pripažinimą arba kol galioja kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu).

Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, o tuo atveju, kai pati kooperatinė bendrovė (kooperatyvas) pateikia pažymas iš atitinkamos teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos ir atitinkamo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus, per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo, arba ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo atsakymo į paklausimą gavimo dienos parengia teikimą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai dėl kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimo arba nepripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu).

Atsižvelgdama į valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro teikimą, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija priima galutinį sprendimą dėl kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimo (nepripažinimo) žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu).

Probleminiais atvejais pripažinimo (nepripažinimo) klausimas svarstomas komisijoje, kurią tvirtina Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras, o galutinis sprendimas dėl pripažinimo (nepripažinimo) priimamas atsižvelgiant į šios komisijos rekomendacijas. Kooperatinei bendrovei (kooperatyvui), kuri yra nepripažįstama žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), nurodant nepripažinimo motyvus, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija praneša raštu, ministerijos darbo reglamento nustatyta tvarka.

Pripažinimas įforminamas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu, kuriuo taip pat suteikiamas įgaliojimas valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui išduoti pažymėjimus kooperatinėms bendrovėms (kooperatyvams), pripažintoms žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais). Pripažinimas suteikiamas dvejiems kalendoriniams metams. Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo įsakymo įsigaliojimo dienos informuoja prašymą pateikusią

kooperatinę bendrovę (kooperatyvą). Kooperatinei bendrovei (kooperatyvui), pripažintai žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), išduodamas valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro nustatytos formos pažymėjimas.

Sprendimas nepripažinti kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) arba sprendimas panaikinti kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimą žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) gali būti apskūsti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro internetinėje svetainėje adresu www.vic.lt skiltyje Paslaugos skelbiami valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) pažymėjimo išdavimo paslaugos aprašymas ir Veiksmų, atliekamų teikiant kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) pažymėjimo išdavimo paslaugą, sekos schema. Tokiu būdu visuomenė gali iš karto susipažinti su paslaugos turiniu, seka. Atitinkamas paslaugų aprašymas yra skelbiamas ir Žemės ūkio ministerijos interneto svetainėje, adresu www.zum.lt skiltyje Paslaugos, t. y. Žemės ūkio ministerijos teikiamų administracinių paslaugų teikimo aprašymai ir teikimo sekos schemas, iš jų Kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu).

Vienas iš Žemės ūkio ministerijos Teisės departamento uždavinių – formuoti ministerijos strateginę politiką kooperacijos plėtros klausimais žemės, maisto ir žuvininkystės srityse. Teisės departamento Teisės taikymo ir kooperacijos skyrius yra Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Teisės departamento struktūrinis padalinys, tiesiogiai pavaldus Teisės departamento direktoriui. Skyriuje yra Kooperacijos poskyris, kuris konkrečiai atlieka užduotis, susijusias su kooperacijos plėtra.

Atsižvelgiant į VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro ministerijai teikiamus ataskaitų duomenis 2012–2014 metais (iki 2014 m. rugpjūčio 21 d.), žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) pripažintos 84 kooperatinės bendrovės (kooperatyvai).

Išnagrinėjus visus minėtus teisės aktus ir kitą medžiagą, galima teigti, kad Žemės ūkio ministerija veikos srityje, susijusioje su kooperacinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimu žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais), esamų įstatymų ir kitų norminių teisės aktų pagrindu yra priėmusi būtinus teisės aktus, nustatančius ir detalizuojančius pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) procedūras. Esamuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, terminai, nustatyti konkretūs reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims. Esamuose teisės aktuose taip pat aiškiai ir tiksliai numatyti

kooperatinei bendrovei (kooperatyvui), pripažintai žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), pažymėjimą išduodantis, teisinę atsakomybę ir kitas poveikio priemones taikantys subjektai, apibrėžta šių subjektų kompetencija. Manytina, kad šiems subjektams, t. y. Žemės ūkio ministerijai ir valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui, nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra. Abi institucijos veikia kolegialiai pagal teisės aktų reikalavimus, todėl galutinis sprendimas nėra priimamas vieno asmens – yra taikomas „keturių akių“ principas. Be to, Žemės ūkio ministerija gali kontroliuoti valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro veiksmus, kadangi šios įmonės savininko teises ir pareigas valstybė įgyvendina per Žemės ūkio ministeriją. Tai mažina korupcijos pasireiškimo tikimybę, be to, yra užtikrinamas šios veiklos subjektų santykių skaidrumas.

Esamuose teisės aktuose yra įtvirtinti aiškūs kriterijai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas pripažinti kooperatinę bendrovę (kooperatyvą) žemės ūkio kooperatine bendrove ir išduoti tai liudijantį pažymėjimą. Numatyti tokios procedūros terminai. Galima teigti, kad esamas teisinis reglamentavimas nesukuria nevienodų (taikant išimtis ar lengvatas) ar diskriminuojančių sąlygų tam tikroje srityje veikiantiems subjektams. Pažymėtina, kad yra reglamentuota pripažintų žemės ūkio kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) patikros (kontrolės) procedūra. Išduodant žemės ūkio kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pažymėjimą, yra taikomas „vieno langelio“ principas. Be to, pripažįstant kooperatines bendroves (kooperatyvus) žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) tiek Žemės ūkio ministerijoje, tiek valstybės įmonėje Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centre, yra naudojamos informacinės technologijos, t. y. visa informacija apie procedūras yra prieinama internetinėse svetainėse, kooperatyvas prašymą išduoti pažymėjimą gali pateikti el. paštu ar faksu, t. y. nekontaktuodamas tiesiogiai su paslaugos teikėju. Pažymėtina ir tai, kad paslaugos teikiamos neatlygintinai. Kaip jau buvo minėta, teisės aktuose yra numatyta subjektų priimamų sprendimų dėl pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) apskundimo galimybė.

Nagrinėjamu laikotarpiu asmenų pranešimų, skundų, kitokio pobūdžio informacijos dėl žemės ūkio kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pažymėjimus išduodančių subjektų veiklos, priimtų sprendimų teisėtumo ar pagrįstumo nėra gauta.

Esama teisės bazė yra periodiškai peržiūrima ir prireikus tobulinama (pvz., Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. 3D-426 „Dėl Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) taisyklių ir Pažymos apie kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) atitiktį Lietuvos Respublikos

kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatytiems reikalavimams formos patvirtinimo“ nagrinėjamu laikotarpiu keistas 4 kartus).

Išvados ir rekomendacijos

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir apibendrinant kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) bei šį faktą patvirtinančio pažymėjimo išdavimo procesą, galima konstatuoti, kad atitinkamoje veiklos srityje korupcijos tikimybė, t. y. prielaida, kad tam tikri Žemės ūkio ministerijos ar valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro veiklą veikiantys išoriniai ir (ar) vidiniai bei (ar) individualūs rizikos veiksniai sudarytų galimybes atsirasti korupcijai, gali egzistuoti, tačiau remiantis esančiais teisės aktais, ši sritis yra valdoma ir išsamiai reglamentuota.

Rekomenduotina, kad už šią veiklos sritį atsakingi asmenys ir toliau periodiškai peržiūrėtų sritį reglamentuojančius teisės aktus ir esant poreikiui atliktų atsirandančių teisinio reglamentavimo spragų taisymą, kaip tai buvo padaryta nedelsiant reaguojant į socialinių partnerių išreikštus pastebėjimus minėto 2014 m. birželio 11 d. Darbo grupės dėl vykdomosios valdžios funkcijų perdavimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams galimybės ir kitiems probleminiams klausimams spręsti, sudarytos žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 3D-265, posėdžio metu.

Ministrė

Virginija Baltraitienė